

SŁOWO

WILNO, Niedziela 3 grudnia 1933 r.

Redakcja i Administracja: Wilno, Zamkowa 2. Otwarta od godz. 8 do 4. Telefon: Redakcja—17-82, Administracja—224.

PRENUMERATA miesięczna z odniesieniem do domu, lub z przesyłką pocztową 4 zł. zagranicę 7 zł. Konto czekowe PKO Nr. 80259. W sprzedaży detalicznej cena jednego numeru 20 gr.

Opiata pocztowa niszczona ryczałtem. Redakcja rękopisów niezamówionych nie zwraca. Administracja nie uwzględnia zastrzeżeń co do rozmieszczenia ogłoszeń.

CENY OGŁOSZEŃ: wiersz milimetryowy jednoczęściowy na stronie 2-ej i 3-iej gr. 40. Za tekstem 15 gr. Komunikaty oraz nadesłane milimetr 50 gr. Kronika reklamowa milimetr 60 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagranicę 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne o 50 proc. drożej. Administracja nie przyjmuje zastrzeżeń co do miejsca. Terminy druku mogą być przez Administrację zmieniane dowolnie. Za dostarczenie n-ru dowodowego 20 gr.

PRZEDSTAWICIELSTWA:

BARANOWICZE — ul. Szeptyckiego — A. Laszuk.
GLEBOKIE — ul. Zamkowa 14 Księg. W. Włodzimierowa.
GRODNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.
HODZIEJ — Księgarnia Kol. „Ruch”.
KLECK — Sklep „Jedność”.
LIDA — ul. Suwalska 13 — S. Matecki.
LUNINIEC — Księgarnia Kol. „Ruch”.
MOŁODECZNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.
NIESWIEZ — ul. Ratuszowa — Księgarnia Jazwińskiego.
NOWOGRODEK — Kiosk St. Michalskiego.
N.-GWIECIANY — Księgarnia T-wa „Ruch”.

DRUJA — Kowka.
OSZMIANA — Księgarnia Spółz. Naucz.
PODBRODZIE — ul. Wileńska 15 T. Gurwicz.
PINSK — Księgarnia Polska — St. Bednarski.
POSTAWY — Księgarnia Polskiej Macierzy Szkolnej.
STOLPCE — Księgarnia T-wa „Ruch”.
SŁONIM — Księgarnia J. Ryppa ul. Mickiewicza 10.
SMORGONIE — Stowarzyszenie Przyjaciół Oświaty.
ST. GWIECIANY — M. Lewin — Biuro gazetowe ul. 3 Maja 9.
SZARAKOWSZCZYNA, M. Mindel, skład apte. czyn.
WOLÓZYN — Liberman, Kiosk gazetowy.
WARSZAWA — Kiosk Księg. Kol. „Ruch”.

Rządy parlamentarne

Projekt nowej konstytucji będzie zasadniczo się lewicy podoba, lecz są tam pewne wniesiony do Sejmu jeszcze w ciągu bieżącej sesji. Pierwszy Senat na podstawie tego projektu wybrany, ma być powołany przez kawalerów obojga ordarów wojskowych, przez tych, którzy z własnej inicjatywy narażali się dla Polski. Skłania to nas dzisiaj do pewnego spojżenia wstecz i skonkretyzowania tych różnic, które w sprawie przyszłej konstytucji dzielą obóz rządowy od opozycji w Polsce.

Blok Bezpartyjny, jak sama nazwa wskazuje już w swej genezie, swem założeniu, był przeciwnikiem rządów parlamentarnych. Rządy parlamentarne, to rządy zmieniających się partij, —inaczej się pomyśleć nie dadzą, inaczej nie pojmowała tego konstytucja 17 marca. Ogromna większość członków Bloku Bezpartyjnego, to demokraci. Ale z tego, że ktoś jest demokratą, nie wynika jeszcze, że jest zwolennikiem rządów parlamentarnych. Można być skrajnym demokratą i zwolennikiem gabinetu odpowiedzialnego przed prezydentem. W Stanach Zjednoczonych i Szwajcarii także zdarzają się konsekwentni demokraci, którzy wcale nie dają do przeskądzenia swego ustroju na sposób angielsko-francuski. Obóz bezpartyjny stłusnie uważa, że zamach majowy wybałwił nas od partyjno-parlamentarnych rządów, miał zawsze na ustach walkę partjokracją z konstytucją, którą złoży wyciągnie z tego oczywiście należyte konsekwencje.

Stanowisko opozycji jest inne. Opozycja jest w Polsce dwójaka: —prawicowa i lewicowa, albo jeszcze inaczej, — ta, która się liczy, i ta, która się nie liczy, bo oto zewsząd dochodzą nas wieści, fakty i zjawiska, świadczące o całkowitem bankructwie tej lewicy, którą w Sejmie obecnym reprezentują stonicy opozycyjne. Jest jeszcze trzecia opozycja podziemna, krecia, to są komuniści, ale oni w tej debacie konstytucyjnej głosu nie zabiorą.

A więc opozycja zarówno prawicowa, jak lewicowa broni rządów parlamentarnych, aczkolwiek, należy to gwołi bezstronności przyznać, nie broni wszystkich potworności tego systemu. Tak np. obalenie gabinetu przez mniejszość Sejmu (tego rodzaju wypadki zdarzają się często we Francji), są przez przedstawicieli opozycji obydwóch kierunków wyraźnie potępiane.

Zresztą stanowisko endecji w tej sprawie można nazwać bardziej hałaśliwym, niż szczerem. Znamy doskonale sposób, któryby wykurował endecję w jednej chwili od tego umiłowania rządów parlamentarnych. Oto trzeba zrobić endecję najsilniejszą partją w państwie, względnie dać jej sojusz z inną partją, któryby jej tę większość zapewnił. Wtedy endecja momentalnie o swoim parlamentaryzmie zapomni, a wskrzesi O. W.P. opierając go na faszystowskich, czy hitlerowskich wzorach, czego BB mając władzę, mając moc, jednak nie czyni. Wtedy idea rządów parlamentarnych będzie wymiśniana przez tych samych ludzi i te same pióra, którzy ją dziś bronią.

Opozycja lewicowa broni rządów parlamentarnych, a socjaliści zapomnieli nawet gruntownie, że oni jako zwolennicy „dyktatury proletariatu”, „rządów robotniczych” i t.d., są właściwie klasycznymi przeciwnikami parlamentu. Ale to są „czasy zamierzone”, czasy czernego sztafetu. Dziś i polscy socjaliści, za wzorem niemieckich, ujęli swoją czerwień w „trzy strzały”. Te „trzy strzały” datują się od klęsk, niepowodzeń i kompromitacji II międzynarodówki, nie wiem więc dlaczego obrażają no trzy strzały, a nie osie uszy.

I znowu bądźmy obiektywni i przy Pomijamy, że lewica polska nie dąży do restauracji tych czasów, kiedy to konwent senjorów ciągle liczył posłów przeciwnych rządowi, a skoro jednego wynalazł ponad ustawową połowę członków Sejmu, rząd był obalony. Proceder obalania rządu przez głosowanie parlamentu

zasadniczo się lewicy podoba, lecz są tam laskawi wobec żądań uporządkowania tego proceduru. Niektórzy wybitni przedstawiciele lewicy ofiarowywali nawet wspaniałomyślnie kwalifikowaną większość przy obalaniu gabinetu. W każdym razie wszyscy zgodnie uznają, że obalenie rządu przez mniejszość Sejmu jest sprzeczne z samą zasadą rządów demokratycznych, a więc większościowym.

Polscy zwolennicy rządów parlamentarnych są w ciężkiej sytuacji, gdy chodzi o przykłady zagranicy.

Rządy parlamentarne utrzymały się w Anglii, utrzymały się we Francji, ale poza tym zaledwie w kilku małych monarchiach. Z republik europejskich poza Francją, może Czechosłowacją (nie wiem, jak jest w San Marino) już dziś niema ani jednej, na którą można było wskazać i powiedzieć: „oto jest kraj, z rządami parlamentarnymi prawidłowo funkcjonującym.

Anglia. Tak, istotnie naród angielski umożliwia funkcjonowanie rządów parlamentarnych. Posiada ten zmysł dyscypliny, posiada ten wspaniały instynkt państwowy, którego niema nigdzie poza Anglią. System dwupartyjny — oto właściwa konstytucja Anglii, to ważniejsze, niż wszystkie instytucje formalne. Anglia jest to kraj głęboko i realnie monarchiczny. Instytucja szlachecka nie tylko, że jest w Anglii instytucją żywą, lecz przenika nawsokroś całą obyczajowość tego społeczeństwa do isker kominika, który tam płonie w każdym mieszkaniu. A jednak mimo tego (a ja twierdzą, że właśnie dlatego) niema innego takiego kraju w Europie, w którym można byłoby z takim brakiem przesady powiedzieć, że jest rządony przez własnych obywateli.

Francja. Jest to kraj zupełnie inny. Jest to kraj rządony przez ciasną, najciaśniejszą elitę. Francuz swój głos wyborczy uzależnia albo od swego osobistego stosunku do Pana Boga, albo od tego, jakie są ceny na produkt, który go interesuje. Politykę tworzą ci, którzy należą do szczytowego koła ministrów, do tego koła, które powstaje na podstawach podobnych do Akademii Francuskiej, bo przez kooptację młodszych kolegów przez starszych, „On mnie zawdzięcza swą karierę”. — Istotnie, po raz pierwszy byłem ministrem w jego gabinecie”. Premier tworząc swój gabinet z grona byłych ministrów, daje kilka, a czasami jedną tekę ministerek, czy wiceministerską młodszemu posłom, którzy jeszcze ministrami nie byli i od tej chwili tak pasowani ludzie będą zawsze pretendowali do gabinetowych kombinacji z dalszych czy bliższych rządów.

We Francji gabinety upadają bardzo często, nawet głosami mniejszości. Ale ta łatwość zmiany gabinetu, która tam istnieje, mieści w sobie odrazu remedium na ten stan rzeczy. Gabinet zostaje obalony nieodpowiednio, do stołu z kartami zasiadli kibice z dalszych rządów — nie to, doprawi się za dni kilka, lub kilka tygodni. Położenie kraju jest takie, że trawi te procesy z pewnymi incydentami gastrycznymi, lecz jak dotąd, bez wyraźnej katastrofy.

Są to wszystkie rzeczy znane. Ale przed debatą konstytucyjną dobrze je sobie przypomnieć i w pamięci uszeregować. Cat.

ZAJĘCIE RUCHOMOŚCI SKAZANYCH W PROCESIE CENTROLEWU NA RZECZ POKRYCIA KOSZTÓW SĄDOWYCH

WARSZAWA (tel. wł.) Wczoraj komornicy właściwych okręgów dokonali zajęcia ruchomości, skazanych w procesie Centrolewu na pokrycie kosztów sądowych. Zajęcia dokonano we wszystkich mieszkaniach z wyjątkiem mieszkania Libermana, który jak wiadomo, wszystkie swoje ruchomości zlikwidował.

O ile zasądzona suma kosztów sądowych nie zostanie na czas wpłacona, ruchomości wystawiono będą na licytację.

PROF. ZDZIECHOWSKI odznaczony tytułem dr. honoris causa Uniwersytetu w Tartu.

TALLIN. PAT. Senat estoński uniwersytetu w Tartu z okazji 15-lecia tej uczelni nadał profesorowi uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie Marjanowi Zdziechowskiemu godność doktora honoris causa.

POSIEDZENIE SEJMU WE CZWARTEK

WARSZAWA. (tel. wł.) Termin pierwszego posiedzenia Sejmu dotąd nie został ustalony. Wczoraj w kuluarach krążyły pogłoski, że termin ten wyznaczony będzie na czwartek 7-go b.m. Porządek dzienny posiedzenia obejmowałby jedynie pierwsze czytanie drobnych projektów ustaw ostatnio uchwalonych przez Radę Ministrów.

TABLICA KU CZCI Ś.P. TADEUSZA HOŁÓWKI

WARSZAWA. (tel. wł.) Z inicjatywy młodzieży akademickiej zgrupowanej w Zw. Strzeleckim, ufundowana została tablica pamiątkowa ku czci Tadeusza Hołówki. Odsłonięcie tej tablicy, która wmurowana będzie w gmachu Ministerstwa Spraw Zagranicznych, odbędzie się w niedzielę 10-go b.m. o godzinie 12-tej. Odsłonięcia dokona premier Jędrzejewicz.

RADA OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

WARSZAWA. (tel. wł.) Członkowie państwowej Rady Oświecenia Publicznego otrzymali zawiadomienia wzywające ich na posiedzenie Rady, którego termin wyznaczony został na środę 6-go b.m. Porządek dzienny tego posiedzenia obejmuje: sprawozdanie z działalności Rady za rok 1932 — 33, oraz kilka spraw natury oświatowej i kulturalnej.

Deklaracja programowa nowego rządu we Francji

PARYŻ. PAT. Plenarne posiedzenie Izby rozpoczęło się o godz. 15-tej przy wypełnionych galeriach dla publiczności i prasy. Na ławach rządowych zajęli miejsca liczni ministrowie z premierem Chautemps na czele. Zabrał głos premier Chautemps, który złożył następujące oświadczenie: Rząd republikański, który stając przed Izłą pragnie nie jałowych polemik, lecz niezbędnych czynów i dla tego zwraca się do Izby, by przedsięwzięła natychmiast dzieło ocalenia, którego nagłość patriotyzm deputowanego napewno ocenia.

Staly deficyt zagraża skarbowi, rozzuchwiała spekulację. Francja może żyć pełną wartą w swojej przyszłości. Jej kredyt i waluta należą jeszcze do najpewniejszych, a jej lud zachował nierównane zalety pracy i oszczędności, ale jest zbyt pewnym, że obecna sytuacja wymaga czujności, energii, i natychmiastowego rozwiązania. Niestalność rządu wywołała w kraju żywe i niezasadne poruszenie. Podrywa autorytet państwa. Ustrój parlamentarny jest oskarżony o niezdolność, o brak dyscypliny, a jego przeciwnicy głoszą hasło nieładu i niepokoju.

Nasze spory mogą zaccękać. Płatność — nie. Nie ulega wątpliwości, że równowaga budżetowa jest nietykalnym niezbędnym etapem na drodze naprawy państwa.

Żadne prace, nawet najbardziej naglące, nie są możliwe bez uzgodzenia finansów. Jest to warunek wszelkiego kredytu, podobnie jak na terenie zagranicznym jest jednym z elementów bezpieczeństwa Francji. Dlatego rząd zamierza skupić swe wysiłki na tem zadaniu.

Znacie panowie bezpieczeństwo, które z dniem każdym staje się poważniejsze. Rząd proponuje środki zaradcze i stawia kwestię zaufania. Zwraca się do was rząd z wezwaniem do wspólnego działania w imieniu kraju, który woli ostre środki, niż obecną niepewność.

Mowa premiera Chautemps była gorąco oklaskiwana przez radykałów i częściowo na ławach lewicy. Zawiadomienie o ogłoszeniu projektu finansowego jak również deklaracja w sprawie polityki zagranicznej, wywołała szczególnie gorące oklaski radykałów i lewicy. Wezwanie do jedności republikańskiej było przyjęte niezmiernie życzliwie przez większość Izby, złożoną z radykałów, lewicy radykalnej, republikańskiej socjalnych i neosocjalistów. — Prawica, prawe centrum i socjaliści Bluma i komuniści zachowywali się z dużą rezerwą.

Premier Chautemps zgłosił wniosek odłożenia dyskusji w sprawie polityki ogólnej rządu do czasu uchwalenia projektu finansowego rządu. —

Premier dłużej motywował stanowisko rządu i postawił sprawę zaufania. Wnioski rządowe przyjęto.

Nowy gabinet francuski

Litwinów w Rzymie

RZYM. PAT. Komisarz ludowy spraw zagranicznych Litwinów przybył dziś do Neapolu, skąd wyjechał do Rzymu.

Prasa rzymska wita Litwinowa z entuzjazmem, zamieszczając jego fotografie i życiorysy. Dzienniki z naciskiem podkreślają wspólność interesów gospodarczych i możliwości współpracy bez uprzedzeń pomiędzy Włochami a ZSRR. Koła zagraniczne komentują fakt, że Litwinow zamieszka w ambasadzie sowieckiej w ten sposób, że nie jest on gościem rządu włoskiego. Pogłoski o ubocznych kontaktach między Włochami a Litwinowem traktowane są z niedowierzaniem.

Ratyfikacja konwencji pomiędzy Litwą i ZSRR.

MOSKWA. PAT. Z Kowna donoszą, że rząd litewski ratyfikował konwencję, określającą pojęcie napaśnika, zawartą w Londynie dnia 5 lipca b. r. między Litwą a ZSRR. Wyrażenie dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi w najbliższych dniach w Moskwie.

20 milionów litrów alkoholu PLYNIE DO AMERYKI

LONDYN. PAT. Z Glasgow w Szkocji wypłynął dziś pierwszy statek towarowy od czasu zniesienia prohibicji, wiozący do Stanów Zjednoczonych znane szkockie whisky. Na statku znajduje się 30.000 skrzyń whisky, zawierającej 370.000 litrów. Ładunek ten przeznaczony jest specjalnie na święta Bożego Narodzenia.

Szkocja liczy, że z kontyngentu 20.000.000 litrów trunków alkoholowych, dopuszczonych do Stanów Zjednoczonych w ciągu grudnia i stycznia, znaczna część przypadnie na Szkocję, wyrabiającą najpopularniejszą w Ameryce whisky.

Z 78 destylarni szkockich, które z powodu kryzysu zostały w ciągu ostatnich 2 lat zamknięte, około połowy obecnie wznowi swa produkcję, w nadziei na rynku amerykańskim.

WIZYTA PŁK. RUSINA W FINLANDJI

WARSZAWA. (tel. wł.) Dnia 2 b.m. komendant główny Zw. Strzeleckiego płk. Rusin w towarzystwie dwóch oficerów wyjechał do Finlandji w celu złożenia wizyty fińskiej organizacji obrony narodowej Swojelskunnat.

W drodze do Helsingforsu złoży płk. Rusin wizyty w Tallinie i Rydze tamtejszym pokrewnym Zw. Strzeleckiemu organizacjom.

KNICKERBOKER W WARSZAWIE

WARSZAWA. (tel. wł.) Po zwiedzeniu Gdańska i Gdyni przybył wczoraj do Warszawy na kilkudniowy pobyt wybitny dziennikarz amerykański Knickerboker, autor słynnych reportaży z Niemiec i Rosji sowieckiej. P. Knickerboker jest szefem służby europejskiej amerykańskiego concernu prasowego Hearsta i zamieszkuje stale w Londynie.

ZOFJA KORYBUT-WORONIECKA ZOSTANIE PRZEDTERMINOWO ZWOLNIONA

WARSZAWA. (tel. wł.) Zofja Korybut-Woroniecka, zabójczyni Boy'a skazana na 3 lata więzienia po odsiedzeniu 2 lat kary ma być przedterminowo zwolniona z uwagi na jej nienagane prowadzenie się.

NOWY POLSKI SAMOLOT

WARSZAWA. (tel. wł.) Na lotnisku mokotowskim wczoraj odbyła się próba nowego samolotu szkolnego zbudowanego z ciałem polskich konstruktorów według planów inżynierów Kozłowskiego i Antonowicza. Samolot wykonali konstruktorzy własnymi siłami zastępując poraż pierwszy silnik wykonany przez Zakłady Inżynierji. Koszt budowy samolotu jest bardzo niski wynosi bowiem 4.500 zł.

Nowy samolot, który zdał świetnie próbę lotów waży razem z silnikiem 430 kg. Jest to dwumiejscowy dwupłatowiec.

Rzeczpospolita Polska Ministerstwo Skarbu

Obwieszczenie

o wypuszczeniu Bonów Funduszu Inwestycyjnego

Ministerstwo Skarbu podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że w wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 roku o Funduszu Inwestycyjnym (Dz. U.R.P. Nr. 85, poz. 636) oraz rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 listopada 1933 r. (Dz. U.R.P. Nr. 89, poz. 694), wypuszcza się z dniem 1 grudnia 1933 roku dziesięć serj Bonów Funduszu Inwestycyjnego po 40.000 odcinków 25-żłotowych o numeracji kolejnej od 00001 do 40.000 na łączną sumę 10.000.000 złotych.

Bony Funduszu Inwestycyjnego wymieniane są na gotówkę, według wartości imiennej przez kasy urzędów skarbowych, oraz przyjmowane w imiennej ich wartości przez kasy urzędów skarbowych i celnych na zapłatę wszelkich państwowych podatków i danin, opłat, ceł, kar pieniężnych grzywien, oraz na spłatę zobowiązań.

Umazanie Bonów Funduszu Inwestycyjnego odbywa się w drodze publicznego wylosowania, co czwartek przez komisję rządową siedmiu numerów, z liczby numerów od 1 do 40.000, z tem, że Bony każdej z dziesięciu serj opatrzone wylosowaniami numerami, podlegają wykupowi przez kasy urzędów skarbowych, po zł. 100 za bon 20-żłotowy.

Pierwsze losowanie Bonów Funduszu Inwestycyjnego odbędzie się dnia 28 grudnia 1933 roku.

Bony Funduszu Inwestycyjnego i przychody od nich są wolne od wszelkich podatków i danin państwowych i samorządowych.

Bony Funduszu Inwestycyjnego nie podlegają działaniu ustawy o utraconych tytułach na okaziciela.

Bony Funduszu Inwestycyjnego mają wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne.

Za Bony Funduszu Inwestycyjnego odpowiada Skarb Państwa; zabezpieczenie specjalne stanowią nadto: majątek i dochody Funduszu Inwestycyjnego, cały majątek i dochody Lasów państwowych stosownie do postanowień art. 9 powołanego na wstępie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r.

Bony Funduszu Inwestycyjnego sprzedawane są przez kasy urzędów skarbowych.

MINISTERSTWO SKARBU

SILVA RERUM

WYNIKI LETNIEGO SEZONU

Sezon literacki już się zakończył. Można więc zdobyć się na podsumowanie dokonanych wysiłków i na zarysowanie całokształtu ubiegłego okresu.

ABC (343) próbuje zamknąć sezon przedgłodem dokonanych czynów.

Za najwybitniejszego wycieczny tegorocznego sezonu należy bezspornie i przejście północnych zew Zółtej ściany (lipiec, Z. Korosadowicz i J. Staszal), oraz I przejście pn. - zach. ściany Malej Kapalkowej Turni (26.7 - H. Mogilnicko, W. Stanisławski i W. Wojnar).

Ogółem rozwiązano w roku 1933 około 60 problemów. Z tych najbardziej wyróżniają się: pierwsze wyjście zach. ścianą Hrubego Wiechu (H. Napieralska, T. Bernardzikiewicz, B. Chwaścinski i W. Ostrowski 19.8). I wejście południowo - zachodnią ścianą na Nizne Rysy (J. K. Dorawski, J. Klepinski i A. Szepeński 17.8). I wejście południowo - zachodnią ścianą na Starłana (S. Motyka i I. Zamkowski 12.8) I wyjście pn. - zach. ścianą na Śnieżny Szczyt (J. Hryniewicz, Stanisławski, i Wojnar 28.8) I wyjście pn.-zach. ścianą na Wielką Śnieżną Turnię (H. Mogilnicko, W. Stanisławski i W. Wojnar) oraz I wejście północną ścianą Środkowej Śnieżnej Turni (Mogilnicki samotnie 2.87)

60 problemów, rozwiązanych w r. 1933, jest to dorobek pokazywany... Poza wycieczkami oryginalnymi zaznaczyć się nieco powtórzeni:

Powtórzenie dokonano niewiele. Np. przykłąd, północną ścianą Zamarłej Turni, którą przechodzono za poprzednich lat zwykłe kilka lub kilkanaście razy, powtórzona została zaledwie raz. Dokonano za to kilka efektywnych II przejść, a mianowicie pn. wsch. ścianą Mni-cha (T. Brzoza i B. Chwaścinski 6.3), oraz dwóch uskoków: zachodniej granicy Wschodniego Szczytu Żelaznych Wrót (B. Chwaścinski i T. Pawłowski 21.7) i zachodniej grani Spagi (Z. Korosadowicz i J. Staszal, lipiec). Również należy podkreślić przejście, na jednej z najgłówniejszych ścian, zachodniej Łomnicy: IV przejście drogi prawą polacją (T. Pawłowski i J. Staszal, sierpień), oraz III przejście drogi lewą polacją (Z. Korosadowicz i J. Staszal, lipiec). Także godne zanotowania jest II całkowite przejście grani Widel w kierunku Kiełmarska Przełęcz - Łomnica (T. Pawłowski i J. Staszal, sierpień).

Wśród wielkiej ilości nazwisk nie widać nazwiska wileńskiego! A przecież i w Wilnie mamy oddział Towarzystwa Taternickiego, którego prezesem jest prof. T. Czeżowski.

Sezon tegoroczny w Tatrach nie był zbyt szczęśliwy. Nie dopisała przedwczesna pogoda, - jak w całej Polsce, - fatalna. Sporo było wypadków tragicznych:

Tragicznie zgłoskami zapisał się rok ten w historii taternictwa. W kwietniu, na gigantycznej, czterodniowej wyprawie zimowej, na wschodnim filarze Ganku, ginie prof. Wincenty Birkenmajer, jeden z wybitniejszych taterników i alpinistów polskich, zdobywca i odkrywca szeregu wspaniałych dróg w Tatrach i Alpach.

Dnia 4 sierpnia spadają z pn. - zach. ściany Kociołka w Dolinie Batywieckiej, W. Stanisławski i W. Wojnar.

Wiesław Stanisławski, niewątpliwie najwybitniejsza indywidualność w polskim sporcie wysokogórskim w latach powojennych, jeden z najwybitniejszych wspinaczy letnich i najwytrawniejszych zimowców, taterników, odkrywca największej chyba ilości dróg najwspanialszych, zdobywca szeregu urwisów, uznanych przez najlepszych za niemożliwe do przebycia. Wywarł on w obu gałęziach taternictwa, t. j. letnim i zimowym, ogromny wpływ swą działalnością wysokogórską na rozwój całego polskiego taternictwa. Można powiedzieć zupełnie otwarcie, że taternictwo polskie swój wspaniały rozkwit od roku 1928 w znacznej mierze Jemu zawdzięcza.

Sezon letni już się zakończył. Zbliża się sezon zimowy.

Miejmy nadzieję, iż będzie on szczęśliwy! Lector

PUDER ABARID
niezastąpiony o subtelnym zapachu, doskonale przylega do skóry, matuje ją, odżywia i upiększa

PUDER ABARID

Gdyby on żył o kilka dni dłużej

CO BYŁO POWODEM WIELKIEJ WOJNY

Ozy historia jest bardziej bezstronna, dla tego, że pisze z oddalenia, czy też odwrotnie, zaciemnia i przeistacza fakty historyczne, dla tego, że przestaje być świeżym? Można, rzucić takie pytanie, ale dotychczas nie wynaleźliśmy innego sposobu w wyszukiwaniu obiektywizmu - jak czekać, aż się ulegną namiaćności, które te fakty historyczne wywołują. Wielka wojna, to wielki spłot przyzwykły i skutków, komentowany przez każdą ze stron inaczej. Mówi się często, że ta lub inna bitwa wygrana została, lub przegrana, zawiązanie jakichś drobnych naporów okolicznościom. Jeden oficer, jeden patrol o właściwej porze wysłany, szpieg, maleńki szczegół mógł przehylich szale zwycięstwa bitwy, a gdyby ta bitwa skończyła się inaczej, może rezultat wojny byłby inny... W pamiętnikach, w powodni pamiętników i życiorysów powojennych wielkich mężów stanu, generałów i t. d., w archiwach wyprawczych i dyplomatycznych, znajdujemy wiele podobnych przypuszczeń, ale czekać, polemik, kłótni, zarówno co do przyczyn jak rezultatów: (Gdyby to, gdyby się było stało tak... Pod tym względem świat się nie zmienia. Gdyby - to słowo słyszeliśmy od dziecka: „żeby a gdyby - rosłyby u babei na piecu grzyby“. Dopiero historia oficjalna wypłynęła na „grzyby z pieca“ i wyprostowała potargane w polemikach kartki pamiętników i notatek.

Naprzekład każdy wie, że powodem wyprzed wręczeniu tego ultimatum, Hartwig

Zniżka stopy od wkładów i lokat pieniężnych

Jak się dowiaduje Agencja „Iskra“, z dniem 1 grudnia r. b. obniżone zostaną odsetki maksymalne, płacone od wkładów oszczędnościowych i innych lokat pieniężnych w państwowych instytucjach kredytowych, w Kasach Komunalnych Oszczędności, w innych instytucjach kredytowych - oszczędnościowych, oraz spółdzielniach. W Pocztowej Kasie Oszczędności odsetki obniżone zostają do 4 proc. od wkładów oszczędnościowych, składanych od dnia 1 grudnia r. b. Natomiast dla lokat i lokat złożonych poprzednio niższą procentownością obowiązująć będzie z dniem 1-go stycznia 1934 r. W analogiczny niemal sposób obniżone zostaną odsetki od wkładów i lokat pieniężnych w Banku Gospodarstwa Krajowego i Banku Rolnym.

Jutro ukazuje się rozporządzenie pana ministra skarbu, ustalające maksymalną wysokość odsetek w Komunalnych Kasach Oszczędności, spółdzielniach i innych instytucjach kredytowych - oszczędnościowych. Rozporządzenie to postanawia że we wszystkich komunalnych kasach oszczędności, w Galicyjskiej Kasie Oszczędności, Centralnej Kasie Spółek Rolniczych, Ukraińskiej Szczędności w Przemyślu i w Krajowej Kasie Póżytecznej w Poznaniu, maksymalne odsetki płacone od wkładów i innych lokat pieniężnych ustalone zostają w wysokości 5 i pół proc. Natomiast w spółdzielniach, w gminnych kasach pożyczkowych - oszczędnościowych oraz w mniejszych kom. kasach oszczęd., w których wkłady oszczęd. nie przekraczają sumy pół miliona złotych, wysokość płaconych odsetek będzie mogła wynosić najwyżej 6 i pół proc. w stosunku rocznym.

Stawki nowej stopy od wkładów obowiązująć będą dla nowych wkładów z dniem 1-go grudnia r. b., a dla lokat i wkładów złożonych poprzednio - od 1 stycznia 1934 roku. Odsetki umowne obowiązująć będą do czasu wygaśnięcia umowy.

Rozporządzenie to ujednolica stopę płaconą od wkładów przez wszystkie instytucje oszczędnościowo-kredytowe. Poza tym niższą maksymalną wysokość odsetek od wkładów i

KSIĄŻKI
dla rodaków na obczyźnie
Stowarzyszenie Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie
zwraca się z gorącą prośbą do społeczeństwa o książki i pisma polskie dla wysłania ich dla naszych emigrantów zagranicę. Składać można je w Redakcji „Słowa“ lub na Orzeszkowej 11-19.

Kobieta w stratosferze

Jakżeby mogło się obyć w tych górnych regionach bez przedstawicieli płci pięknej! - Brzydka połowa lata, a my nie, Zbliża się jed. nacz chwila, w której ród niewieści zostanie pom. szkony. Oto brat znanego p. Piccarda, p. Jean Piccard przygotowuje się do nowego lotu do stratosfery. W wyprawie tej ma mu towarzyszyć jego małżonka. Będzie więc ona pierwszą kobietą, która znajdzie stratosfery.

Start małżeństwa nastąpił w Ameryce, w gondoli, której budowa dobiega końca. - Szczerzy konstrukcyjne gondoli i balonu trzymają się w tajemnicy, wiadomo tylko, że będzie się on różnił zarówno od tego, w którym prof. Piccard dokonał dwukrotnych lotów, i od aerostatu sowieckiego.

Biblioteka hr. Zygmunta Augusta

W WIRZE STOLICY

W związku z tygodniem Książki Polskiej dwie organizacje, a mianowicie: Towarzystwo Bibliofilów Polskich w Wilnie, oraz Wileńskie Koło Związku Bibliofilów Polskich zorganizowały 1. XII b. r. wspólnie zebranie z referatem p. Stanisława Lisowskiego, Kustosza Biblioteki Uniwersyteckiej, na temat „biblioteka Zygmunta Augusta“.

Sprawa biblioteki Króla Zygmunta Augusta zrodziła już dość pokątną literaturę, mało jednak albo wcale nie znaną szerszemu ogółowi inteligencji. To też prelegent zaczął swój referat od zarysowania ta dziejowego, podkreślając istnienie bibliotek w Polsce od czasów najdawniejszych, - tak np. przechowała się wiadomość o bibliotece biskupa plockiego Marcina, który w roku 1024 przekazał swój księgozbiór kościelowi w Plocku.

Wybitniejsze jednostki doceniały znaczenie książki i gromadziły je nieraz w wielkiej ilości, jednak Król Zygmunta August wyróżniał się z pośród ówczesnych miłośników książki, gdyż jego biblioteka była wyjątkowo wielka, jak na owe czasy (około 4000 tomów), bardzo cenna (wartość jej określano na 10 ty. tysięcy czerwonych złotych), no i starannie kompletowana i umiejętnie prowadzona. Bibliotekarzami królewskimi byli tacy ludzie, jak Andrzej Trzycki, Łukasz Górnicki, Marein Kromer i inni.

Losy wspaniałej królewskiej biblioteki były tragiczne. Po śmierci Zygmunta Augusta biblioteka została podzielona na kilka części, z których jedna otrzymała w spadku siostra zmarłego króla, Katarzyna Jagiellonka. Po śmierci królowej Katarzyny księgozbiór stał się własnością Zygmunta III, później Władysława IV, Jana Kazimierza i królowicza Karola Ferdynanda. W roku 1655 Szwedzi, po opuszczeniu Warszawy i Ujazdowa, gdzie znajdowały się książki z biblioteki królewskiej, wyrzuciły je do Szwedzi. Długo pertraktacje o zwrot zaginionych archiwów i biblioteki królewskiej dopiero za czasów Króla Ja-

W PIWNICY STRASZY.
- Nie jeźdem strachliwy, mówił Jakob Koperzak, dozorca kamienicy Marszałkowska 70, owsem księdzka Skorupki osobicie znanem, a także mam zięcia strażaka, ale co innego niezłomne męstwo, a co innego wrażliwość do naszej piwnicy - tego za żadne skarby i napiwki nigdy w życiu nie zrobię.

- Czemuż to, czemuż zainteresowali się liczni słuchacze.
- Duchy, czary! W naszej piwnicy rządzą nieczyste siły, Takie trzy autentyficzne wypadki mnie spotkały i każdego łatwo przekonają:

Stoję sobie na podwórku, patrzę - leci do piwnicy ta Walercia z trzeciego, wążka dziewczyna, ale japyteczna i ogromnie dla kawaliorów haskawa; więc ja za nią bo myślę sobie - w piwnicy coś skorzystam; ledwo wzdętem w te ciemności - łup! prasz mi cośik tak w morde aż dwa przednie zęby wyleciały, niekiem; no co? przecie nie słaba Walercia mnie zdzieliła - duch i tyła!

Drugim razem pan rzunden kazał mi ziemniaki z piwnicy nosić. Noszę, noszę, gorąco, ciężko, zmęczyłem się - naładowałem pełen worek, postawiłem pod ścianą, wylazłem na świeży luft, siadłem w eieniu, w kącie podwórka; akurat jakiś śpiwok się wydziarł - to przy jego mrużeniu zdrzemnąłem się sekundę; po kwadransie idę znowu do roboty - patrzę ani worka, ani kartofli co w nim były; nie dużyż żeż to praktyka?

Trzeci wypadek najstraszniejszy i już w pełni mnie do piwnicy zniechęcił. Ta pani z pod 5-go co to w Kasie Zapowietrzonych płać, ma papugę, otworzyła raz kłatkę, a złośliwe stworzenie - myk - i na podwórko, leż, że upasione toto, ciężkie, do latania nieprzywykłe, kłapo na dół - prosto do piwnicy wpadło. Pani krzyczy: Jakubie, wydobyjże no papugę! idę, szmyrnęło między nogami - ogromne bure koćcisze co go nigdy nie widział. Przetrząsnąć całą piwnicę - nie, ani śladu pitaszka. A przecie jakiś wyfrunął nie mógł! Tom wybiegł bład jak śmierć i od tej pory noga moja w piwnicy nie postać - bo chyba jasne co duchy czarami niewną na papugę w złego kota przemienili....

Słuchacze omiennieli że zgrozy, zaona kucharka Magda przeżegnała się z lekciem.
Karol.

SKŁAD WYROBÓW ŻELAZNYCH
i dodatków tapicerski h
L. Jerenburg WILNO
Niemiecka 21
POLECA: obicia meblowe, gobeliny, plusze, płótno materacowe, trawa morska itp. po cenach najniższych

LIKWIDACJA JACZEJKI KOMUNISTYCZNEJ W SZPITALU MIEJSKIM W WARSZAWIE

WARSZAWA (tel. wł.). Władze bezpieczeństwa otrzymały wiadomość, że wśród służby i personelu sanitarnego oraz lekarskiego w magistrackim szpitalu starozakonnych na Czyśmnie działa śliska rozgałęziła jacejka komunistyczna. Stwierdziwszy te fakty urząd kuratorski zarządził nocy wczorajszej generalną rewizję na terenie całego szpitala. W tym celu szpital o godz. 1,55 otoczony został policją, która pod ogólnym kierownictwem prokuratora Żelazskiego dokonała rewizji. Rewizja trwała do rana i ujawniła wiele materiałów obciążających stwierdzającego istnienie działalności wyrotowej wśród pracowników szpitala. W związku z tem zatrzymano 40 osób w tem 9 lekarzy. Wśród zatrzymanych większość stanowią studenci medycyny pełniące w szpitalu funkcje pielęgniarki i sióstr.

Proces o podpalenie Reichstagu

Przewodniczący: - Czy była kiedykolwiek mowa o stworzeniu jednolitego frontu z socjaldemokracją?

Świadek daje odpowiedź potwierdzającą.

Dymitrow: - I to ma być wszystko? Panie prezydencie, przecież pan powinien zapytać również i o dalsze szczegóły. Co to za metoda! Żadam wyjaśnienia, czy marsz S. A. na Berlin miał być tylko pustym frazesem, czy prowokacją proletariatu, czy czem innym. Wyjaśnijcie to Papen, Bruening, Hugenberg i inni. Ale panowie do tego nie dopuszczajcie!

Powstaje ogromna wrzawa.

Przewodniczący: - Dość już tego, Dymitrow! Tę sprawę rozstrzygnie sam trybunał.

Dymitrow: - Dlaczego dziś on... Przewodniczący (przerwa): Co za on? Dymitrow (ironicznie, wskazując): No p. sędzia śledczy pozwolił sobie na taki wniosek w swoim wywodzie. Pytam - dlaczego?

Przewodniczący (przerwykając, mówi): - Wypraszać sobie podobne uwagi!

Dymitrow: - Panu wiadomo, że ta bron, którą posiadali komuniści, służić miała do samoobrony?

Przewodniczący (przerwykając): - Odbieram stanowczo ten nieuzasadniony zarzut. Dymitrow: - Być może, że niektóre moje pytania nie są odpowiednio sformułowane, jednakże dla obiektywnej oceny sytuacji bezwzględnie konieczne. Zresztą dobrowolnie nie dostalem się w wasze gościnne progi, na te oto ławę oskarżonych... Przewodniczący (znow przerywając): - W to wierzę panu.

Dymitrow: - Dla mnie nie stanowi to absolutnie żadnej przyjemności kłócić się z waszym nadprokuratorem. Pragnę wolności, by znów pracować dla komunizmu. Raz jeszcze z ichstągu nie mshrdleutaoinshrdrludatoina całym naciskiem stwierdzam uroczyście, że jestem niewinny, że ze zbrodni podpalenia Reichstagu nic wspólnego nie mam. Przyna pan, panie nadprokuratorze, że zupa, która pan oskarżając nas niewinnie, sobie nawarzył, jest dziś niesmaczna, szuka więc pan drogi wyjścia.

Nadprokurator: - Jest rzeczą jasną, że chodzi tu o proces polityczny i że z tego powodu każdemu oskarżonemu przysługuje prawo obrony, to jednakże co myśli oskarżony Dymitrow, iż ławę oskarżonych uważać można za teren agitacyjny dla kampanii politycznej, dla swej partii czy dla komunistów cokolwiek wyalczyc, - w najwyższym Trybunale Rzeczy nie może mieć miejsca.

W dalszym ciągu przesłuchiwano świadków, którzy po części przynajm, iż zgodnie z poleceniami gromadzili broń, czyniąc przygotowania do rozbicia marszu hitlerowców na Berlin.

WYSTAWA ZABYTEKÓW Z CZASÓW KRÓLÓW STEFANA BATOROGE I JANA III W MUZEUM WOJSKA W WARSZAWIE

W ubiegłą środę odbyło się w Muzeum Wojska w Warszawie uroczyste otwarcie wystawy zabytków z czasów królów Stefana Batoroego i Jana III, zorganizowanej przez komitet obchodu 250-lecia odsieczy Wiednia i 400-lecia urodzin Stefana Batoroego. - Na zdjęciu główna sala wystawy z zabytkami z czasów króla Jan III Sobieskiego.

Rozbudowa polskiej floty handlowej

PODPISANIE UMOWY Z WŁOCHAMI NA BUDOWĘ DWÓCH WIELKICH ŚIATKÓW PASAŻERSKICH
Ministerstwo Przemysłu i Handlu komunikuje, iż Polskie Transatlantyczne Towarzystwo Okretowe podpisało umowę z włoską stocznią „Montalene“ w Trjeście na budowę dwóch nowych statków dla linii Gdynia - Ameryka.
Umowa ze stocznią „Montalene“ przewiduje spłaty 6-letnie, oraz zapokonytęgotwo kompensate węgla w stosunku 1:1 wartości statków. Poza tem stocznia zobowiązuje się do zakupu w Polsce pewnej ilości żelaza do budowy statków i przyjmuje zasadę udzielania pierwszeństwa innym materiałom i wyrobom przemysłowym polskim przy równych warunkach konkurencji. W ten sposób umowa zabezpiecza całkowicie interesy naszego bilansu płatniczego.
Oba statki gotowe będą w r. 1934. Będą to statki typu pasażersko-towarowego. Każdy ma być więcej dwa razy większy od s/s „Polonia“. Będą one posiadały napęd motow-

JESTESMY ZA BIEDNI, BY KUPOWAC BAWELNĘ - KUPUJMY SAMODZIELNE WYROBY Z WŁASNEGO LNU.

chwujące form dyplomatycznych krzyknął:
- Co mu pan dał do zjedzenia?!

WON Giesl zbladł. Odpowiedział wszakże spokojnie:
- Nie. I wskazał ruchem ręki na dwa niedopalki, własnych Hartwiga papierosów.
Tymczasem panna Hartwig, trzęsąc się jak w febrze, wyrwała z rąk ministrowej von Giesl flakonik z wodą kolońską, wolażec:
- Co zawiera ten flakonik?!

czony był również stanem podniecenia swego rosyjskiego kolegi. Zaprościł do gabinetu i proponował kawę. Ale dyplomata rosyjski z pewnością niecierpliwie w głosie odparzył służącego, nie tknął filiżanki i natychmiast przystąpił do rezerwy.
Giesl zganił rozmowę grzeźnym pytaniem o stanie zdrowia kolegi? - Hartwig podziękowałwszy oświadczył z mostu, iż doszły go słuchy, że ze strony austriackiej kolportaża jest pogłoska jakoby na palacu posłata rosyjskiego, z okazji zamordowania Ferdynanda, flaga nie została spuszczonego do polowy masztu. Wyrażając z tego powodu ubolewanie widzi się zmuszonym do złożenia oświadczenia, iż flaga rosyjska została spuszczone, jednakże skutkiem wiatru zaczęła o wystąpić gzyms down. Ponoc zarówno trosk jak ton tego wyjaśnienia miały charakter demonstracyjny.
Hartwig zapalił własnego papierosa.
- Chciałbym zapytać o sprawę niezmiernie wagi, o ile jest pan w stanie odpowiedzieć mi zupełnie wyraźnie: Jakże są zamiary rządu wiedeńskiego wobec Serbji?
Posel Giesl odpowiedział po krótkim namyśle:
- Rząd mój zamierza przedewszystkiem zasięgnąć dokładnych informacji, czy zbrodnia popełniona w Serajewie dokonana została rękami zwykłego przestępcy, naprzykład przez anarchystę? - Jeżeli się tak rzeczy mają, rzad mój nie będzie oczywiście obciążał zbrodnią sumienia rządu belgradzkiego, podobnie jak nie czynił odpowiedzialnym Włochów i Szwajcarję, po zamordowaniu cesarza Elżbiety przez Lucchiego. Gdyby się jed-

WON Giesl zbladł. Odpowiedział wszakże spokojnie:
- Nie. I wskazał ruchem ręki na dwa niedopalki, własnych Hartwiga papierosów.
Tymczasem panna Hartwig, trzęsąc się jak w febrze, wyrwała z rąk ministrowej von Giesl flakonik z wodą kolońską, wolażec:
- Co zawiera ten flakonik?!

Dyrekcja „Tomaka” zapowiedziała, że ma zastosować aparaty ochronne przeciwko dymom swoich autobusów.

KRONIKA

NIEDZIELA
Dziś 3
Franciszka
Jętra
Barbary P

Wschód słońca g. 7,20

Zachód słońca g. 2,56

KOMUNIKAT STACJI METEOROLOGICZNEJ W WILNIE.

Z dnia 2 grudnia 1933 r.

Ciepłota średnia 779
 Temperatura średnia — 11
 Temperatura średnia — 11
 Temperatura najwyższa — 2
 Temperatura najniższa — 14
 Wiatr: południowo-wschodni
 Tendencja barom.: silny wzrost.
 Uwagi: póżnochmurno.

PROGNOZA.

Po miejscami chmurnym ranku, zwłaszcza w południowych dzielnicach kraju, w ciągu dnia pogoda słoneczna. Nocą na wschodzie silny mroz, poza tym umiarkowany. Słabnąc wiatry północno-wschodni. W górach znikają opady śniegu.

MIĘSKA.

Dojazd autobusami Nr. 2 na mecz niedzielny „Czerwony” z „W. K. S. Smigły”. W niedzielę dnia 3 grudnia b. r. autobusy Nr. 2 w czasie od godziny 10 m. 30 do godziny 13 będa dojeżdżały do rogu ulicy Werkowskiej i Szaławskiej i zatrzymać się będą przy stacji Marszałka Piłsudskiego.

O zniesienie podatku hotelowego. Związki hotelarzy złożyły magistratowi memorandum, w którym proszą o całkowite zniesienie podatku od hoteli. Hotelarze swą petycję motywują zamierającym ruchem turystycznym skutkiem czego właściciele hoteli są na progu bankructwa.

Translokata więźniów. Powstał projekt ażeby wojskowe więzienie śledcze na Antokułki przenieść do koszar na ul. Wilkomierskiej.

W gmachu dotychczasowego więzienia mieścić się ma dowództwo 6 p. p. Leg.

POCZTOWA

Pośrednictwo pocztowe. Dyrekcja pocztowa z dniem 31 grudnia b. r. agencję pocztową i telegraficzną w Prudach, w pow. motodekum, a na jej miejsce uruchamia od Nowego Roku t. z. pośrednictwo pocztowo-telegraficzne o rozszerzonym zakresie działania.

UNIWERSYTECKA

Wieczór klasyczny na Uniwersytecie. Niezrównana recytorka a zarazem żaniłowna w filologii klasycznej Kazimiera Rychterówna, która w ub. roku odniosła wielki sukces artystyczny na swoim „wieczorze klasycznym” w Poznaniu, powtarza program, opracowany po łacinie, po greku i w przekładach polskich, we wszystkich naszych miastach uniwersyteckich i odbędzie ten wieczór interesujący wieczór w Wilnie dnia 10 b. m. o godz. 18-tej w auli Uniwersytetu. „Wieczór klasyczny” odbędzie się w imprezie P. Tow. Filolog. i Kola Klasyków Univ. St. Bat.

ZEBRANIA I ODCZYT.

Zjazd delegatów Związku Peowiaków Okręgu Wilno odbędzie się w 1 terminie w dniu dzisiejszym o godz. 17-tej w siedzibie Związku.

Popularne odczyty niedzielne. Zarząd Akademickiego Kola Polskiej Macierzy Szkolnej w Wilnie komunikuje, że dziś w niedzielę dnia 3 b. m. o godz. 5-tej min. 30 wiecz. w lokalu Biura P. M. S. ul. Wileńska 23, odbędzie się następny z cyklu „Popularne odczyty niedzielne”, odczyt p. t. „Zbiegłymi Wisłami”.

Odczyt ilustrowany będzie przezrociami. Wstęp bezpłatny.

Walne Zebranie członków T-wa Nowoczesnego Wychowania. Dnia 4-go grudnia w poniedziałek o godz. 7 wiecz. odbędzie się w szkole powszechnej „Świt” (M. Pohlanka Nr. 8) Walne Zebranie Członków Towarzystwa Nowoczesnego Wychowania z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie z działalności Towarzystwa, 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, 3) Wybory Nowego Zarządu, 4) Plan pracy na rok bieżący.

3-go grudnia r. b. o godz. 20.30 w lokalu Wileńskiej T-wa Rosyjskiego, Miękkiewicza 23 — 6 odbędzie się odczyt p. Aleksandra Suworina na temat „Jak się uczyć geografii — praktyka i poszczególne wypadki”. Bilety od 1.00 gr. — 2.50 gr. do nabycia w firmie „Polfoto”. Miękkiewicza 23, w dzień odczytu od godziny 18-tej w lokalu T-wa.

Z T-wa Eugenicznego (Walki ze zwyrodnieniem rasy). 7 grudnia w Ośrodku Zdrowia (Wielka 46) Dr. A. Borodzińska wygłosi odczyt na temat „Grucizka jako klasa społeczna”. Początek o godz. 6 wiecz. Wstęp wolny.

Walne zebranie członków Chr. Zw. Zaw. Szewców. (sekcji chałupników) odbędzie się w poniedziałek o godz. 2-jej w lokalu Związku — przy ul. Metropolitannej Nr. 1. Zarząd przedłoży Walnemu Zebraniu opracowany projekt umowy zbiorowej, kasy samopomocowej i sklepu związkowego.

Zebranie Wł. Oddziału Zrzeszenia Nauczycieli Geografii odbędzie się w dniu 5 grudnia o godz. 18 w lokalu Gimn. Czartoryskiego. Na porządku dziennym informacje o „Organizacji Międzynarodowego Kongresu Geografii w Polsce” które poda prof. Limanowski.

SZKOLNA

Próbna lekcja języka polskiego. Koło Polonistów Nauczycieli Szkół Średnich zawiadamia, iż dnia 4 grudnia 1933 r. o godz. 11-tej rano odbędzie się w Gimnazjum im. Ad. Miękkiewicza lekcja próbna języka polskiego w kl. I-jej.

Po lekcji nastąpi dyskusja oraz omówienie planu pracy na rok bieżący. Wstęp na lekcję mają tylko członkowie Kola. Ze względu na porządek, uprasza się o przybycie najpóźniej do godz. 10 m. 45.

AKADEMICKA

Tydzień Akademika. Zarząd Kola Przyjaciół Akademika Polskiego w Wilnie podaje do wiadomości członków i sympatyków Kola oraz rodziców akademików, studiujących po za Wilnem, iż w dniu 1 grudnia 1933 roku na posiedzeniu swem Koło uchwaliło wziąć czynny udział w zbliżającym się Tygodniu Akademika. W związku z tem Zarząd uprasza wszystkich członków i sympatyków K. P. A. o popieranie wszelkich imprez urządzonych w Tygodniu Akademika przez Wojewódzki Wileński Komitet Pom. Akad.

Walne zebranie Akademickiego Kola Polskiej Macierzy Szkolnej. Zarząd Akade-

mickiego Kola P. M. S. podaje do wiadomości członków, że zwyczajne walne zebranie członków akad. kola P. M. S. odbędzie się dnia 10-go grudnia r. b. w lokalu Biura Polskiej Macierzy Szkolnej ul. Wileńska 23 m. 9, o godz. 12-tej w 1szym terminie, a o godz. 12 m. 30 w drugim terminie bez względu na ilość obecnych. Obecność wszystkich członków Kola obowiązkowa.

ROZNE

Zwiedzanie Bazyliki Katedralnej. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze (Oddział Wileński) urządza dziś, w niedzielę, wycieczkę do Bazyliki Katedralnej. Wycieczka zwiedzi d. kaplicę Królewską, w której tymczasowo złozone są szczątki Króla Aleksandra Jagiellończyka, królowej Barbary Radziwiłłówny i Elżbiety, pierwszej żony Zygmunta Augusta, oraz serca i wnętrza króla Władysława IV, następnie można będzie widzieć dalsze etapy prac konserwacyjnych przy Bazylicy oraz prace rozpoczęte przy budowie Mauzoleum Królewskiego w kaplicy św. Kazimierza. Oprowadzać będzie wycieczkę inż. arch. Stefan Narebski.

Punkt zborny o godz. 12 w poł. pod kolumnadą przy wejściu do Bazyliki od strony kaplicy św. Kazimierza.

Członkowie Pol. T-wa Krajoznawczego płać po 10 gr., goście po 20 gr. Goście mile widziani. Dochód przeznaczają na ratowanie Bazyliki.

Biuro adresowe meldunkowe dnia 6 i 7 grudnia w powodu przenoszenia się do nowego lokalu, który będzie się mieścił przy ul. Dominikańskiej Nr. 2, nie będzie czynne a rozpocznie funkcjonować w sobotę 9 grudnia.

Koło Sióstr Pogotowia Sanitarnego Polskiego Czerwonego Krzyża w Wilnie poczuwa się do miłego obowiązku podziękować p. inż. Glatmanowi za łaskawie wygłoszony odczyt i udostępnienie zwiedzenia Elektryczni Mięskiej, p. inż. Kuszelece i p. Baranowiczowi za zaangażowanie z urządzeniem Elektryczni i udzielenie informacji.

Tydzień Miłosierdzia Arcydziełnego Związku Tow. Dobroczynności „Caritas”. W niedzielę 3, poniedziałek 4, wtorek 5, środa 6, czwartek 7 i piątek 8 grudnia b. r. znany pisarz maryjny, hagiograf i kaznodzieja ks. prof. Władysław Staich z Krakowa wygłosi w sali Śniadaniach Uniwersytetu Stefana Batorego cykl odczytów na temat „Wilno święte”. Żywoty świętych, błogosławionych, i światobliwych sług Bożych ziem dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego ze szczególnym uwzględnieniem Wilna.

Program: Niedziela 3 b. m. — „W Mroczach pognaństwa”, poniedziałek 4 b. m. — „Wiano Chrystnej Macierzy”, wtorek 5 b. m. — „Zaprzędzenie świętego Królewicza”, środa 6 b. m. — „W obronie jedności wiary”, czwartek 7 b. m. — „Czas niewoli”, piątek 8 b. m. — „Młodość Młotkowskiej”, w czasie urzędowej akademii „Tygodnia Miłosierdzia”. Początek odczytów o godz. 19-tej. Bilety wstępu: siedzące 50 gr., stojące 25 gr., dla młodzieży szkolnej 10 groszy. Bilety można nabywać wczynie w kancelarjach parafjalnych, w sekretariacie Związku „Caritas”, ul. Metropolitannej 1, oraz w Księgarni św. Wojciecha, ul. Dominikańska 4. Dochód przeznaczają na akcję pomocy najbiedniejszym. W odczytach „Wilno święte” bierze udział całe katolickie Wilno.

Lówek. W poniedziałek dnia 4 grudnia r. b. o godz. 16-tej Polskie Radio w Wilnie nada Lesza „chwilkę łowiecką”. Odpowiednie przedstawienie poświęcone aktualnym sprawom łowieckim wygłosi p. Michał K. Pawlikowski.

Uroczyste zaparcie stoła, kataru grubej kiszi, zastój w kiszce, wzdęcie, bóle w bokach, przechodzą przy użyciu rano i wieczór po szklance naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa”. Zalecana przez lekarzy.

10 par rogów łosich

okazyjne do sprzedania
 WARSZAWSKA S-KA MYŚLIWSKA
 Wileńska 10.

TEATR I MUZYKA

Teatr miejski Pohulanka. Dziś, w niedzielę dnia 3 b. m. o godz. 8-jej wiecz. po 30 par drugi współczesna komedia obyczajowa „Stetek” — „Devala”, w reżyserji W. Czenegiewa. W wykonaniu biorą udział pp. M. Szpakiewiczowa, H. Skrzydlowska, T. Suchecka, N. Wilińska, S. Zielińska, M. Węgrzyn, J. Wołoszowska, K. Dejunowicz, L. Madalińska, E. Glińska. Dekoracje — W. Makojówka.

Dzisiejsza popołudniówka „Dziadów”. Dziś w niedzielę 3 b. m. o godz. 3.30 po cenach znizonych, dane będą po raz ostatni arcydzieło A. Mickiewicza „Dziady”, w inscenizacji Leona Schillera.

Teatr objazdowy — gra świetną komedię Stefaana Kiedrzyńskiego „Piorun z Jasnego Nieba” — dziś 3 b. m. w Prudzie, 4 b. m. w m. Kiedrzyński odbędzie się w dniu 3-go grudnia r. b. o godz. 19-tej (7 wiecz.) w Małej Sali Mięskiej (Końska 3) na rzecz najbardziej potrzebujących uczniów Zeńskiej Szkoły Zawodowej im. św. Józefa w Wilnie przy łaskawym udziale: p. J. Pławskiej, p. Z. Lubowicz Godziszewskiej, p. H. Dal, p. W. Jodki (cytra) orkiestry 6 p. piech. Leg. i chóru „Akord”.

Teatr Eksperymentalny w Ognisku Kolejowym. Dziś po raz drugi o godz. 20-tej staniem Wojew. Kol. Komitetu LOPP w Ognisku Kolejowym zespół Teatru Eksperymentalnego odegra swój repertaz muzyczny z dzieł Challenge’go p. t. „Podniebni Rycerze” z udziałem p. Janiny Pławskiej w roli czołowej. Orkiestra — p. Ludwik Jokaitis. Ceny miejsc niskie, bo zaledwie od 50 groszy. Widowisko to zostanie powtórzone jeszcze tylko dwa razy w Ognisku Kolejowym t. j. we czwartek 7-go i piątek 8-go grudnia r. b.

Czapki zimowe narc. i podrót. od Zł. 2.50 E. MIESZKOWKI Mickiewicza 22

Teatr Muzyczny „Lutnia”. — „Pod białym koniem” — wspaniale widowisko operetkowe Benatzkiego, w którym obrazy zmieniają się jak w kalejdoskopie, sprawiając niezapomniane artystyczne wrażenie, dość i już granego będzie w dalszym ciągu. Mimo kolosalnych kosztów widowiska, Teatr „Lutnia” zatrzymał ceny dawniejsze, nie podwyższając takowych. Zniżki ważne.

Dzisiejsza popołudniówka. Dziś o godz. 4-jej p. p. po cenach specjalnie znizonych, grana będzie operetka „Czar Walca” po raz ostatni w sezonie. W niedzielę zeszłą na „Czarze Walca” zabrakło biletów.

Dzisiejszy poranek w „Lutni” po cenach najniższych. Dziś o godz. 12.30 p. p. grana będzie czarodziejska bajka koralowej dziewczynki z zapartym oddechem „O Sierotce Dorotce” W. Stanisławskiej. Tajemniczy balet, tradycyjn królówce z bajki, baba Jaga, a przedewszystkiem sierotka Dorotka, są entuzjastycznie przez dzieci i starszych okłaskiwane.

Koncert poranek z udziałem p. S. Benoniego, p. W. Górskiej, p. prof. Kontorowi-

KONSTANTY LIPNICKI
 ADWOKAT
 OBYWATEL ZIEMI NOWOGRODZKIEJ
 po krótkich i ciężkich cierpieniach zmarł w dniu 27-go listopada w maj. Krynki. W dniu 1 grudnia został pochowany na cmentarzu parafjalnym w Woronicy. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy zmarłego odbędzie się w Wilnie w kościele św. Jana we wtorek dn. 5-go grudnia o godz. 8.30.
 O tych smutnych obrzędach zawiadamiają krewnych, przyjaciół i znajomych nieutuleni w żalu
 ZONA, SIOSTRY, SZWAGIER, SIOSTRZENICE I SIOSTRZĘCY

EWA KOMAROWA
 WETERAN - PODPORUCZNIK POWSTANIA 1863 R., KAWALER KRZYZA NIEPODLEGŁOŚCI, MEDALU „POLSKA SWEMU OBRONCY” i KRZYZA POWSTAWCOV 1863 R.
 Zmarła w dniu 1 grudnia w Oszmianie w wieku lat 93.
 Przeniesienie zwłok z mieszkania przy ul. Holszańskiej 18 w Oszmianie do miejscowego kościoła parafjalnego odbędzie się w niedzielę dnia 3 grudnia. Nabożeństwo żałobne za spokój Duszy Zmarłej odprawione zostanie w poniedziałek 4 grudnia, poczem nastąpi pogrzeb na cmentarzu w Oszmianie.
 ZARZĄD STOWARZYSZENIA WETERANÓV 1831 i 1863 R. W WILNIE

Ofiarność Księdza Metropolity na ratowanie Bazyliki Wileńskiej

OSTATNI PIERSIEN I FOTRA

Katolicka Agencja Prasowa nadsyła następujący komunikat: J. E. Arcybiskup Romuald Jałbrzykowski, Metropolita Wileński w ostatnich dniach na skutek braku fundusów na dalsze prace ratowania Bazyliki Wileńskiej ofiarował ostatni swój pierścionek arcybiskupi z wielkim amethystem i kilkumastoma brylantami. Ofiarnością J. E. Ks. Arcybiskupa Metropolity posunęła się już tak daleko, że mimo oddawania wszystkich swych zasobów na cel ratowania Bazyliki Ks. Metropolita ofiarował swoje futro, nie zważając na nadchodzącą zimę. Tak samo

To była zorza polarna

WILNO. Jak wiadomo w ub. czwartek, tuż przed godz. 11 wiecz. na północno-zachodniej stronie nieba zaobserwowano zjawisko kosmiczne. Biała smuga w kształcie krzyża opierała się o południową część nieba, podczas gdy ramiona krzyża rozpostarte były ku wschodowi i zachodowi. Ukazanie się tego zjawiska zostało obecnie całkowicie wytłumaczone. Owe białe światło, była to ni mniej ni więcej

WYROK W PROCESIE o usiłowanie przekupienia sędziego

WILNO. Wczoraj jak zapowiadaliśmy, otrzymał 2 lata więzienia bez zawieszania i tydzień z przestępstwa. Sąd ustalając karę wziął pod uwagę że Szeszeszewski i Ejdeldheit działali bądź o bądź w sprawie osoby im bliskiej (szczególnie Szeszeszewski) więc mogą liczyć na pewne względy. Natomiast Alpern jako osoba całkiem obca Szeszeszewskiemu, działał jedynie z chęcią zysku osobistego, i tylko jego popędzie niekaralność pozwoliła sądowi wymierzyć mu średnią karę. Szazani zamierzają apelować.

cza prof. K. Gałkowski dziś w Sali Konsertorium Muzycznego, Końska 1. Bilety w cenie 25 gr. do zł. 2.50 przy wejściu od godz. 10-jej rano. Początek o godz. 12 m. 15.

Bractwo św. Geneszusa Sceny Katolickiej wystawia w dniu 3-go grudnia b. r. o godz. 18-tej wiecz. w sali świętojańskiej sztukę p. t. „Ofiarna Miłość” — na którą zaprasza wszystkich swych sympatyków.

CO GRAJĄ W KNACIACH? PAN — Szpieg w masce, HELJOS — Żółty księż, CASINO — Biała trucizna, ROXY — Pieśń noey, LUX — Mata Hari

WYPADKI I KRADZIEZE. — ZATRUTA NA ULICY. Na ulicy Rossa przechodnie zauważyli jakas kobietę, leżącą bez przytomności na bruku. Pogotowie Ratunkowe stwierdziło objawy zatrucia spirytem denaturowanym. Chorą przewieziono do szpitala Sawicz. Stn jej jest ciężki. Nawiska kobiety tej na razie nie ustalono, ani też okoliczności, które skłoniły ją do rozpaczliwego kroku.

RĘCE udelikatnia, wybiela, chroni od suszenia i odzienia KREM PRAŁOTÓV — PERFECTION

Na GWIAZDKE, NALEPSZYM PODARKIEM JEST KUCHENKA SPIRYTUSOWA EMES. Na okres przedświąteczny cena obniżona — tylko 9 zł

Hurt SKŁAD FUTER Detal CH. FAJN WILNO, NIEMIECKA 26, tel. Nr. 251. Poleca w wielkim wyborze rozmaite skóry futrzane: lisy srebrne, norki, bobry oraz gotowe płaszczki damskie, najnowsze modele. Nie zważając na podniesienie cen, ceny pozostają bez zmian niskie. Szerzaż na najwygodniejszych warunkach spł.

Zjazd Szkolnictwa Zawodowego

Rozpoczynający się dziś, 3 grudnia r. b. zjazd poświęcony sprawom, związanym z oświatą zawodową z pewnością zainicjują niedługo dotychczasową boleżkę. Nabiera on jednak specjalnego znaczenia nie tylko ze względu na swój zakres, lecz i przez udział reprezentowanych sfer społecznych.

Sprawa popularyzacji dziś ślepych zawiązków szkolnictwa zawodowego, zdawało się definitywnie załatwiona ustawą z dnia 11 marca ub. r. w sensie umożliwienia uczniom szkół zawodowych przejścia z typu średniego szkoły do wyższego, staje się znów aktualną wobec przygotowywanych projektów rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy, projektów, które miałyby przyjąć zasadę ciągłości nauki przekrosić.

Wystąpienie na pierwszy plan zagadnień gospodarczych w życiu prywatno-gospodarczym po wojnie, oraz specjalnie dogodne dla funkcji pośrednictwa handlowego położenie geograficzne kraju zmuszało do przedrania tradycyjnej niechęci Polaka do przeduriania się handlem niechęci, która znalazła swego czasu tak niezachęcający w skutkach wyraz w prawodawstwie polskim (ustawa z 1860 r.) pobawiającej szlachetwa każdego, kto się handlem trudnił.

Dziś atoli, gdy zapowiedzi poprawy gospodarczej z trudnością dają się odnaleźć, odświeżony przez niektórych funkcji społecznych, co decydująco wpływa też na wybór zawodu i nastawienie psychiczne młodzieży.

Przeprowadzone statystyki w niektórych szkołach zawodowych wileńskich wskazują, iż marzeniem ucznia jest zostać oficerem (51 proc.), urzędnikiem (27 proc.), a potem dopiero kupcem (13 proc.). Ten ostatni niezmiernie odselek młodzieży szkół zawodowych, mającej w przyszłości stanowiąc zarybek kupiecką polskiego, bardzo rzadko dostaje pracę po wyjściu ze szkoły, co jest zresztą zupełnie uzasadnione zważywszy, iż obecne szkoły handlowe przygotowują raczej administratorów biur, buchalterów, lub nawet konsulentów, nie ucząc wcale techniki handlowej. Szkoły kupieckie, uwzględnione przy niedawnej reformie szkolnictwa zawodowego, musiałyby wypełnić dotychczasową lukę wpażąjąc w uchenia poczenie kupieckie, kształtując ich zdolność decyzyjną, pobudzając w młodzieży odwagę i chęć do ryzyka. Sztuka sprzedawania i ogłaszania się oraz umiejętne zarządzanie przedsiębiorstwem, obok znajomości psychologii sprzedaży musiałyby wejść do programu przyszłych szkół kupieckich. Wyda się jednak być szustnym, iż młodzieży, kończącej szkoły kupiecką należało umożliwić dalsze kształtowanie się w obranym kierunku w szkołach zawodowych stopni wyższych. Projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 11 marca wypowiedział się w tej kwestji negatywnie, a sprawa jest naprawdę ważna i dotrąca już do dyskusji, by czynnik obywatelski zabrał głos na majejącym się odbyć zjeździe.

Drugą sprawą, która ma być omawiana zjeździe, a która nabrała decydującego znaczenia dla dalszego rozwoju szkolnictwa zawodowego, jest to zbyt liberalne potraktowanie uzdolnień do uzyskania koncesji na otwarcie szkoły.

Już dziś obserwujemy w niektórych miejscowościach przerost ilości szkół o tym samym typie, wskutek czego, wynika nieznodowa konkurencja w pozyskiwaniu uczniów, wyrażająca się obniżaniem opłat szkolnych ze szkół dla budżetów szkół.

II Plenarne Zebranie Zjazdu. Godz. 18. 1) Sprawozdanie ogólne z prac Zjazdu, 2) przyjęcie uchwał, 3) zamknięcie zjazdu.

Najważniejszą spółdzielczą instytucją bankową w Polsce jest CENTRALNA KASA SPÓŁEK ROLNICZYCH istniejąca od roku 1909 i działająca na całym obszarze Rzpltej. DAJE CAŁKOWITĄ PEWNOŚĆ WZROTU WKŁADÓV I NAJWYŻSZE OPROCENTOWANIE, zużytkowuje wkłady z wielką korzyścią dla interesów kraju, gdyż wskipa kredytem najliczniejszą rzeszę wytwórców — drobnych rolników, a temsamem łagodzi skutki kryzysu rolniczego. Składając swe oszczędności w Centralnej Kasie otrzymujemy nie tylko korzyści dla siebie, ale służyliśmy także i sprawie publicznej. OSZCZĘDZAJ W CENTRALNEJ KASIE WILNO, MICKIEWICZA 28, tel. 13-65

Jeżeli szukasz przyjaciela w Książce, to miej na uwadze podstawowe dzieła o nieprzemijającej wartości — jak to opracowane przez najwybitniejszych uczonych i bogato ilustrowane: „Polska, jej Dzieje i Kultura” „Encyklopedia Powszechna” „Wielka Historia Powszechna” „Wielka Geografia Powszechna z atlasem” „Wielka Literatura Powszechna z Antologią” „Dzieje Malarstwa w Polsce” „Dzieje obyczajów w dawnej Polsce” „Biblioteka Wiedzy” — bez których w domu Twoim pusto i niejako. Księgarnia Wydawnicza TRZASKI, EWERTA I MICHAŁSKIEGO udostępnia nabywie powyższych wydawnictw każdemu

